ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΧΑΛΒΙΤΣΚΑ-ΤΣΟΥΠΙΤΣΚΑ

Τὸ παραμύθι αὐτο μοῦ τὸ διηγήθηκε μιὰ γρηὰ ἀπὸ τὴν Καστάνιτσα, σὲ Μακεδονικὴ γλῶσσα.
Τὸ παρίεφνο τοῦ παραμυθιοῦ τοῦτου εἶνε ὅτι τὰ «εγκώμια» τρόπον τινὰ καὶ ἡ «γηαιες» πρὸς τὴν «χύτραν», τὴν «φωτιὰν» τὴν «γῆν» κ.λ.π. λέγονται ἑλληνιστί, ἀλλὰ παρεφθαρμένως. Διατήρησα τὸν τίτλον τοῦ παραμυθιοῦ «Χαλβίτσκα—Τσουπίτσκα» ποὺ σημαίνει ἡ κόρη τοῦ Χαλβᾶ. Σ.

«Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρό,
τότε στὸ παλιὸ καιρό»

Ζοῦσαν μιὰ γρηὰ καὶ ἕνας γέρος. Παιδιὰ δὲν εἶχανε, σκυλιὰ δὲν εἶχανε, ζοῦσαν μοναχοί τους. Ἦταν Σαρανταήμερο σὰν σήμερα.—Τῆς γρηᾶς τῆς «λιμπίστηκε» νὰ φκιάσῃ χαλβᾶ μὲ λάδι τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα.—Σηκώθηκε νύχτα καὶ τὸν ἔφκιασε.

— Μὴν τρῶς, τῆς λέει ὁ γέρος, νὰ πᾶμε πρῶτα εἰς τὴν ἐκκλησία κ' ἔπειτα.

Ἀφῆκαν τὸν χαλβᾶ στὴ χύτρα καὶ πήγαν ν' ἀνάψουνε κάνα κερί.

Σὰν ἐγύρισαν, τί νὰ ἰδοῦν; Τὸ σπίτι ἕτοιμο, παστρικό, καθαρισμένο, σφουγγαρισμένο, τὰ πιάτα καθαρά, τὰ ροῦχα τους στρωμένα καὶ στὴ μέση στὸ τραπέζι μιὰ πήτα σαρακοστιανή, (πόσα ζέλενικ) πρασινόπηστα, δηλαδή, ἀπὸ χόρτο τοῦ ἀγροῦ μὲ ἄφθονο σουσάμι καὶ καρύδι, ὅπως συνειθίζουν στὴ Μακεδονία.

Οἱ γέροι τρίβανε τὰ μάτια τους.

— Ποιὸς τὰ ἔφκιασε αὐτά;

Καὶ ἐμπρὸς στὴν πήτα, λησμονῆσαν τὸν χαλβᾶ.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα σηκώθηκαν νὰ πᾶνε στὸ χωράφι, γυρίζουνε τὸ βράδυ, πάλι τὸ σπίτι καθαρό, πλυμένο καὶ στὴ μέση τὸ τραπέζι μὲ φασοὺλ-ταβᾶ, ποὺ κολύμπαγε στὸ λάδι καὶ «χουσάφι» (εἶδος κομπόστας Μακεδονικῆς).

— Βρὲ γρηά, λέει ὁ γέρος, νὰ κρυφτοῦμε νὰ δοῦμε ποιὸς τὸ κάνει αὐτό.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα κάνουν ὅτι θὰ φύγουν καὶ ἀνεβαίνουνε στὰ κεραμύδια καὶ παραμονεύουνε ἀπὸ τὸν φεγγίτη. Βλέπουν λοιπὸν ν' ἀνοίγῃ ἡ χύτρα, καὶ ὁ χαλβᾶς, ποὺ εἶχαν λησμονήσει, νὰ βγαίνῃ καὶ νὰ μετσμορφώνεται σὲ ἕνα γλυκὸ καὶ πεντάμορφο κορίτσι· μελαχροινὸ σὰν μέλι καὶ νόστιμο ἂν τὸ καρύδι. Ἐσυγύρισε τὸ σπίτι, σκούπισε, ἔπλυνε, καθάρισε, ἑτοίμασε ἕνα νόστιμο σαρακοστιανὸ φαγί, καὶ ἔπειτα ἔγεινε πάλι χαλβᾶς καὶ μπῆκε μέσ' στὴ χύτρα.

Οἱ γέροι ἐσάστισαν, μὰ καὶ τοὺς φάνηκε καλό.

Κάθε πρωὶ ἔφευγαν καὶ γύριζαν τὸ βράδυ καὶ βρίσκαν τὸ σπιτάκι τους ἀρχοντικὸ καὶ τὰ φαγιά τους, βασιλικὰ φαγιά!...

Ἀλλὰ ἔλα ποὺ ἐμεῖς ἡ γρηὲς εἴμαστε παράξενες...Ξέρεις ποῦθε γίνονται ἡ γρηές; Ἀπὸ τὶς ξερὲς οὐρὲς τῶν Σατανάδων... Κάθε χρόνο ὁ διάβολος ἀλλάζει οὐρά, ὅπως ὑποκάμισο τὸ φεῖδι. — Κάθε ξερὴ οὐρά, λοιπόν, ποὺ πέφτει στημένη καὶ στριμμένη ἀπὸ τὸν τρισκατάρατο, γίνεται καὶ μιὰ γρηὰ στὸν κόσμο!...

Τῆς γρηᾶς λοιπὸν τῆς ἦλθε, νὰ τὸν φάῃ τὸν χαλβᾶ. γιὰ νὰ ἰδῇ τί θ' ἀπογείνῃ.

— Μή, μωρὴ γρηά, τῆς φώναζεν ὁ γέρος της, μὰ ποῦ ν' ἀκούσῃ. — Καὶ μιὰ στιγμὴ ποὺ πῆγεν ὁ γέρος ν' ἀγοράσῃ «μπάκλες» (κοκκιὰ) κάθεται ἐκείνη καὶ τὸν τρώγει...

Σηκώνονται τὸ ἄλλο τὸ πρωὶ καὶ πᾶνε στὴν δουλειά τους, γυρίζουνε τὸ βράδυ, τὸ σπίτι ἄνω—κάτω, καὶ οὔτε φαῖ εἰς τὴν γωνιά, οὔτε φωτιὰ στὸ τζάκι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ ἴδιο, τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλη, τὸ ἴδιο κάθε μέρα.— Τέλος τῆς λέει ὁ γέρος τῆς γρηᾶς.

— Δὲν κάνουμε πόλι χαλβᾶ, μήπως μᾶς ξαναγείνῃ κόρη!...

Μιὰ «σταροκουροῦνα», ποὺ περαστικὴ, κάθησε ἀπ' ὄξω στὸ περιβόλι σὲ μιὰ κερασιά, τοὺς εἶπε.

— Πυροκαλέστε καὶ τὴν χύτρα. Αὐτὴ κοιλοπονᾶ!...

Πῆγα· λοιπόν, φκιάσαν πάλιν τὸν χαλβᾶ καὶ παρακάλεσαν τὴν χύτρα:

«Χύτρα μου, καλοχύτρα μου!
καλόγρηα, κυρά μου!
ποὺ καμαρώνεις στὴ φωτιά,
κι' ἡ φλόγες σ' ἀγκαλιάζουν,
δόσε πάλι τὴν κόρη μας
νὰ μᾶς γηροκομᾶει....

Μόλις φύγαν οἱ γέροι, καὶ ὁ χαλβᾶς βγῆκεν ἀπὸ τὴν χύτρα καὶ ἔγεινεν ἕνα ἄλλο κορίτσι, γλυκομελάχροινο, μὲ μυγδαλάτα μάτια, καὶ λαχταρισά. Ἔφκιασε τὸ σπίτι, ἔφκιασε φαῖ καὶ μπῆκε πάλι μέσ' στὴ χύτρα.

Γιὰ νὰ μὴ πολυλογοῦμε, οἱ γέροι ζοῦσαν εὐτυχεῖς, καὶ μιὰ μέρα φύλαξαν, πέτυχαν τὸ κορίτσι καὶ ἔπειτα ἔβγαινε πλέον φανερά, μόνον ποὺ τὴν νύχτα, τρύπωνε πάλι μεσ' στὴ χύτρα!....

***

Πέρασαν χρόνια καὶ καιροὶ καὶ μεγάλωσε καὶ τὸ κορίτσι.—Οἱ γέροι θέλουνε νὰ τὸ παντρέψουνε.—Ἀλλὰ μὲ ποιόν; Ποιὸς ἦταν ἄξιος γιὰ γαμβρός, ἐκεῖ, γιὰ τὴν χαλβαδογέννητη τὴν μισοχαναθρεμένη;

Πᾶνε πάλι στὴ χύτρα:

— Χύτρα μου, καλοχύτρα μου,
καλόγρηα, κυρά μου,
ποὺ καμαρώνεις στὴ φωτιά,
κι' ἡ φλόγες σ' ἀγκαλιάζουν
γιὰ δεῖξε μας, ποιόνε γαμβρό,
νὰ δώσουμε στὴν κόρη!...

Ἡ χύτρα, σὰν τὴ βάλλαν στὴ φωτιά, ζωντάνεψε καὶ χούχλαξε καὶ εἶπε:

Ὄξω στὴν ὀβατσινιὰ
τὴν κακὴ τὴν πεθερά,
μὲ τ' ἀγκάθια τὰ πολλά,
πετεινάρι πιάστηκε,
πάρτε το καὶ φέρτε το,
καὶ στὴν κόρη, δῶστε το.

Τρέχουν οἱ γέροι ὄξω στὴν «ἀβατσινιά», (βάτος) καὶ βλέπουν ἕνα ὁλόχρυσο καὶ πλουμισμένο πετεινάρι, μὲ ὁλοπόρφυρο λειρί, σὰν στέμμα, νὰ ἔχῃ πέσῃ μέσα καὶ νὰ παλαίῃ, νὰ ματώνῃ, νὰ ξεσχίζεται....

Τρόμαξαν νὰ τὸ βγάλουν, τὸ φέρνουν μέσ' στὸ σπίτι καὶ τρίβανε τὰ μάτια τους.

— Μὰ τί! Ἕνα πετεινάρι, θὰ δώσουνε στὴν κόρη τους, γαμβρό!

Μὰ ξαφνικὰ τὸ πετεινάρι ἔβγαλε ἀνθρώπινη φωνὴ καὶ εἶπε.

— Ἐγὼ εἶμαι βασιλόπουλο ἀπὸ τὴ μητρυιά μου μαγευμένο. Ἀπὸ μικρὸ μὲ πέταξε.—Ἤθελε νὰ μοῦ δώσῃ γυναῖκα τὴ «Μάρα—Πιπιλιάρα» (τὴν Στοχτομαριὰ δηλαδή, ἕνα εἶδος ἰδικῆς μας Στοχτομπούτσς, μὰ κακῆς αὐτῆς καὶ ἄσχημης). Ἔφυγα. Μὲ κυνήγησε καὶ ἦρθε ἐδῶ καὶ ἔγεινε «ἀγριοβατσινιὰ» γιὰ νὰ μὲ πνίξῃ.—Πῆγα νὰ φάω βατόμουρα καὶ μ' ἄρπαξε.—Ἂν δὲν προφθάνατε θὰ μ' ἔσχιζε μὲ τὰ νύχια της, ποὺ εἶνε τῆς ἀγριοβατσινιᾶς τ' ἀγκάθια.—Ἀλλὰ ἡ Μοῖρα μοῦγραψε,ἂν πάρω γιὰ γυναῖκα κόρη ποὺ νὰ ἔχῃ μάνα τὴ «δύναμι τῆς γῆς», πατέρα της τὸν ἥλιο, καὶ αἷμα της τὸ στοιχεῖο τοῦ νεροῦ, καὶ τὴν ἐκοιλοπόνησε μιὰ φλοῦδα χῶμα, τότε θὰ πάρω πάλι τὸ βασιλειό μου, καὶ ἡ κακιὰ ἡ μητρυιὰ γείνῃ «Μπουμπάλκι» (κατσαρίδα) γιὰ νὰ τὴν τρῶν ἡ καρακάξες...

Πάλι τότε ἡ χύτρα χούχλαξε ἀπὸ τὴ φωτιά:

Τὸ σιταράκι, τὸ ψωμί,
εἶνε τῆς γῆς ἡ δύναμι,
ὁ ἥλιος τὸ φυτρώνει,
τὸ τρέφ' τὸ μεγαλώνει,
καὶ τὸ νερὸ τὴν ἔπλασε,
μὲ μέλι ζυμωμένη,
κι' ἐγὼ τὴν κοιλοπόναγα,
ποὺν τὸ κορμί μου, φλοῦδα γῆς,
ψημμένο στὸ καμίνι.

Τότε καταλάβαν ὅλοι,ὅτι ἡ κόρη τοῦ Χαλβᾶ ἦταν γενομένη ἀπ' τὸ σιτάρι τὴν «δύναμι τῆς γῆς», ἀπ' τὸν πατέρα της τὸν ἥλιο ποὺ τὸ ἐμεγάλωσε καὶ τὸ«στοιχεῖο» τοῦ νεροῦ καὶ γινῆκαν γάμοι καὶ χαρὲς καὶ κίνησαν μαζί, νὰ πάρουν τὸ βασίλειο....

***

Ἡ μητρυιὰ δμως ἡ στρίγλα, τὸ ἔμαθε, πῶς ἤρχοντο.—Τῆς τῶπανε δυὸ ποντικοί, ποὺ τ' ἄκουσαν στὸ σπίτι, κι' ἔτρεξαν νὰ τὸ προφθάσουν...

Στέλλει λοιπὸν στρατιῶτες 'μπρὸς καὶ πιάνουνε τὸ πετεινάρι καὶ τὸ ρίχνουν στὸ μαῦρο ποταμό, ποὺ οὔτε ψάρια ἔχει, οὔτε ζωντανὸ μένει στὰ νερά του, οὔτε πουλὶ περνάει ἀπὸ πάνω του.

Ἡ γυναίκα του δμως, ἡ «Χαλβίτσκα ἡ τουπίτσκα» μόλις τὸ εἶδε φώναξε:

Νερὸ τῆς γῆς, τοῦ ποταμοῦ
τῆς στέρνας καὶ τοῦ βάλτου,
γλυκό, πικρό, καὶ ἁρμυρὸ
ἀπ' τὸ θεὸ σταλμένο,
ἀπὸ βουνὰ κρημνίζεσαι,
καὶ σὲ πελάγη πέφτεις,
νερό, τῆς γῆς, τῶν ποταμιῶν,
τῆς βρύσης καὶ τῆς στέρνας
ποὺ μέσα μ' ἀναδεύεσαι
σὰν αἷμα στὸ κορμί μου
χάρισε τὴν ἀγάπη μου,
τὸν ἄνδρα, τὸ δικό μου.

Τὸ ποτάμι στάθηκε, ἄνοιξε δρόμο καὶ τὸ πετεινάρι πέρασε: Πρὶν βγῇ δμως, τοῦ εἶπε τὸ ποτάμι:

Πὶν νερό, πιὲ νερὸ
φούσκωσε σὰν «ἀσκερὸ»
κι' ὅταν ἔρθ' ἡ ὥρα πάλι
ἡ κοιλιά σου νὰ τὸ βγάλῃ...

Ἔσκωψε τὸ πετεινάρι κι' ἤπιε, ἤπιε, ἤπιε ὅσο φούσκωσε.

Ἡ μητρυιά, ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸν πύργο, σὰν εἶδε πῶς τὸ ἔβγαλε ὁ ποταμός, ἔστειλε ἄλλο στρατό, νὰ τὸ πιάση, νὰ τὸ ρίξη εἰς τὸ φοῦρνο.

Πάλι ἡ «τσουπίτσκα—ἡ Χαλβίτσκα» φώναξε.

Φωτιὰ πυρή, φωτιὰ χρυσή,
καὶ κόκκινη «ντιβδίκα» (παρθένος)
ποὺ ἔψησες τὸ σῶμα μου,
κι' ἀνάβεις τὸ κορμί μου,
καὶ μέσα μ' ἀναδεύσαι,
αἷμα μου καὶ ζωή μου,
ποὺ ἦσαν ἡ μητέρα μου,
τοῦ ἥλιου δυχατέρα,
μὴν κάψῃς τὸν ἀνδρούλη μου,
τὸν ἀγαπητικό μου !...

Τότε ὁ φοῦρνος μὲ τ' ἀνοιχτό του στόμα φώναξε :

Πὲς ν' ἀφίση τὸ νερὸ
καὶ θὰ σβύσω ὀτὸ φτερό,
ὅσο στὴν κοιλιά του ἔχει,
νὰ μὲ σβύνῃ, νὰ μὲ βρέχῃ,
κι' ἔλα πάρ' τὸ πετεινάρι,
μ' δλη τοῦ θεοῦ τὴ χάρι.

Τὸ πετεινάρι ἀπόλυκε τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ ποὺ εἶχε πιῇ, ὁ φοῦρνος ἔσβυσε, τὸ πετεινάρι βγῆκε, μὰ ὁ καπνός, πῆγε καὶ εἰδοποίησε τὴν πεθερά.

Τὸ Πετεινάρι πέταξε ἀπάνω στὰ κεραμίδια τοῦ παλατιοῦ καὶ λάλησε :

— *Νταγκουνέμα μαΐκατα*
Νταγκουνέμα κέρκατα,
Μάρα—πιπιλάρα.

—(Νὰ χαθῇ ἡ μητέρα, νὰ χοθῇ καὶ ἡ κόρη της ἡ Σταχτο—Μαρία).

— *Νταγκουνέμα μαΐκατα*
Νταγκουνέμα κέρκατα,
Μάρα—πιπιλάρα.

Τότε ἡ μητρυιὰ ἐσκύλλιασε.—Φαρμάκωσε ψωμὶ καὶ τὸ ἔρριξε στὰ κεραμίδια, γιὰ νὰ φάη τὸ πετεινάρι καὶ φαρμακωθῇ, πεινασμένο ἀπὸ τὸ δρόμι καθώς ἦταν.—Μὰ πάλι τὸ εἶδε ἡ χαλβαδογέννητη καὶ ἀνέβηκε ψηλὰ σ' ἕνα ψηλὸ πλατάνι καὶ φώναξε εἰς τὶς ψυχίτσες τοῦ ψωμιοῦ.

Ἀδέλφι μου σεταράκι
καὶ καλὸ τῆς γῆς ψωμάκι
τρέφεις σὺ τὸ μυρμηγκάκι,
τὸ λιοντάρι, τὸ πουλάκι.
Ξεράσέ το, τὸ φαρμάκι,
γλύτωσ' τὸ πετεναράκι.

Ἡ ψυχίτσες κρύφθηκαν κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια. Τὸ πετεινάρι πάλιν λάλησε.

Ντὰ ποῦκνε μαΐτσε
σέτε κοῦτσι μόσε...

—(Νὰ σκάσῃ ἡ μητέρα-μητρυιὰ ἡ σκυλογεννημέννη).

Τότε σηκώθηκε ἕνας σίφουνας, ἕνα κακὸ δρολάπι, ἔστειλε ἡ γῆ τὴν σκόνη της, τὸ νερὸ τὰ σύννεφά του, καὶ τὴν δύναμί της ἡ φωτιὰ καὶ τὴν πῆραν, τὴν κακὴ τὴν μητρυὰ καὶ τὴν πῆγαν ἐκεῖ ποὺ ἄνθρωπος πόδι δὲν πατεῖ, χορτάρι δὲν φυτρώνει... Ἀπάνω στὸ Καϋμὰκ-Τσαλὰν (βουνὸ ἄνωθεν τῆς Φλωρίνης ὕψους 2.500 μέτρων, ἴσως ὁ ἀρχαῖος Βορρᾶς) καὶ τὴν κρατοῦν οἱ ἄνεμοι δεμένη, μὲ τοὺς πάγους.... Ἀλλὰ καμμιὰ φορὰ συνέρχεται, μανιάζει καὶ οὐρλιάζει καὶ τότε χιόνια καὶ κακὸ πέφτουν στὴ γῆ, νεροποντὲς καὶ καταιγίδες, χαλάει τὶς σπορὲς τῶν χωρικῶν καὶ πέφτει μεγάλη πεῖνα εἰς τὸν κόσμο !... Τότε ἄλεῦρι δὲν ὑπάρχει καὶ φκιάνουνε χαλβάδες εἰς τὰ σπίτια.... Ἡ χύτρες τότε μένουνε ξερὲς καὶ σταχτοπιπιλισμένες, κι' οἱ γέροι παγώνουν στὰ καλύβια τους.

Μὰ πάλι βγαίνει τὸ κορίτσι καὶ παρακαλεῖ τοὺς ἰδικούς της τὴν γῆ, τὴ καλομάνα, τὸ στοιχεῖο τοῦ νεροῦ, καὶ τὸν πατέρα της τὸν ἥλιο καὶ πάλι φέγγουνε καλὲς ἡμέρες εἰς τὸν κόσμο... Καὶ πάλι ἡ χύτρες γιομᾶτες τραγουδᾶνε καθιστὲς στὶς πυροστιὲς καὶ πάλι ἀνάβουν ἡ φωτιὲς καὶ φκιάνουν ἡ νοικοκυρὲς χαλβάδες...

— Καὶ τὸ πετεινάρι τὶ ἀπόγεινε ; ρώτησα τὴ γρηοῦλα.

— Πῆρε τὸ βασίλειό του, πῆρε τὰ παλάτια του, καὶ ἔζησε καλὰ μὲ τὴ γυναῖκα του τὴν μελοζυμωμένη, τὴ γλυκειὰ καὶ νόστιμη.

Οἱ γέροι ζῆσαν ὅσο τοὺς ἤτανε γραφτὸ καὶ ἔπειτα ἀναπαυθῆκαν μέσ' στὴ γῆ, ποὺ δέχεται ὅλο τὸν κόσμο...

— Καὶ ἡ χύτρα ;

— Τὴν χύτρα τὴν χρυσώσανε καὶ τὴν ἐκάμανε κορῶνα. Τὴν φοροῦσε ὁ βασιλιάς, σὰν ἔβγαινε νὰ κρίνῃ μὲ τὴν δωδεκάδα του... Ἡ χύτρα τοῦδοκε γνῶμες σοφὲς καὶ λογικὲς καὶ κυβερνοῦσε μναλωμένα... Ἀπὸ τότε ὅλοι οἱ βασιλιάδες, φοροῦνε χύτρες στὸ κεφάλι τους, ποὺ σήμερα τὶς λένε «κορῶνες». Μὰ ἐπειδὴ ἄλλοξαν τὸ σχῆμα τους, ἄλλαξε κι' ἡ γνῶσι ἀπ' τὸν κόσμο !...

Σ. Σταματίου

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Γιὰ τὸν ὑπηρέτη

Τὸ ἑξῆς χαριτωμένο ἀνέκδοτο ἀναφέρεται γιὰ τὸν Φρειδερῖκο Γουλιέλμο Δ' τῆς Πρωσσίας ὅταν ἦταν νέος :

Μιὰ ἡμέρα τοῦ θέρους τοῦ 1818 σὲ μιὰ μικρὴ λοντρόπολι τῆς Βάδης πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ξένους ποὺ ἔμεναν ἐκεῖ, ἦσαν μαζευμένοι στὴ λέσχη κι' ἐχαρτόπαιζαν. Τό παιχνίδι εἶχε ἀποκτήσει ἄρκετὸ ἐνδιαφέρον καὶ οἱ συγκεντρωμένοι γύρω ἀπὸ τὴν πρασίνην τράπεζαν δὲν ἐπρόσεξαν ἕνα ὑψηλὸ καὶ εὐμορφο νεαρὸν κύριον ἁπλούστατα ντυμένον καὶ κουμπωμένον ὡς τὸ λαιμό, ὁ ὁποῖος ἐμπῆκε χωρὶς νὰ κάμῃ θόρυβο, ἐπλησίασε καὶ παρακολοθοῦσε τὸ παιχνίδι.

— Ἕνα τάλληρο στὰ ἑφτά ! εἶπεν ἔξαφνα ὁ νεαρὸς αὐτὸς καταθέτων ἕνα τρίμαρκο ἐπὶ ὡρισμένου χορτιοῦ.

Ὁ κύριος ποὺ κανε τὸν «πάγκο», ἐκύτταξε μὲ περιφρόνησι τὸν νεαρὸ παίκτη, ποὺ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ποντάρη τὸ πενιχρό του τάλληρο ἐν μέσῳ σωροῦ χρυσῶν νομισμάτων. Ὁ νεαρὸς εἶχε ποντάρει στὸ «ἑφτά». Τὸ «ἑφτὰ» ἔχασε καὶ ὁ παγκιέρης ἐπῆρε τὸ τάλληρο καὶ ἀντὶ νὰ τὸ ρίξῃ στὸν σωρὸ τῶν χρυσῶν νομισμάτων ποὺ εἶχε μπροστά του, τὸ πέταξε περιφρονητικὰ κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι λέγοντας :

— Αὐτὸ γιὰ τὸν ὑπηρέτη !

Ὁ νεαρὸς ποίκτης μόλις ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ἄναψε καὶ κοκκίνησε ἀπὸ τὴν ὀργή του. Χωρὶς ὅμως νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμία του.

— Τὸν μπάγκο σας ! ἐφώναξε στὸν παγκέρη, χτυπῶντας μὲ τὴ γροθιά του τὸ τραπέζι.

— Κι' ἂν κερδίσω τὶ ἐγγύησι θἄχω γιὰ τὴν πληρωμή ; ρώτησε εἰρωνικὰ ὁ παίκτης.

— Τὸ ὄνομά μου !

Εἶπεν ὑπερήφανα ὁ νέος καὶ ξεκουμπώσας τὸ ἐπανωφόρι του, ἔδειξε τὸν ἀστέρα τοῦ Μέλανος Ἀετοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους του, προσθέτων :

— Εἶμαι ὁ διάδοχος τῆς Πρωσσίας !

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ νέου ὅλοι οἱ παριστάμενοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι. Τὰ χέρια τοῦ παίκτου ἄρχισαν νὰ τρέμουν.

Τὸ παιχνίδι ἐν τούτοις συνεχίσθη, ὁ Πρίγκηψ ἐκέρδισε. Τότε ὁ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος ἐπῆρε ὁλόκληρο τὸ κερδηθὲν ποσὸν ἀνερχόμενον εἰς δύο χιλιάδες λουδοβίκεια, τὰ ὁποῖα ὁ παίκτης τοῦ ἔδωκεν ἐντὸς σακκιδίου, καὶ ρίχνοντάς τα περιφρονητικῶς κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι εἶπε :

— Καὶ αὐτὰ γιὰ τὸν ὑπηρέτη !

Καὶ στρέψας τὰ νῶτα, ἐξῆλθεν ἀγερώχως τῆς αἰθούσης...

ΠΑΛΑΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΝΑ ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ ΤΟΥ ΙΣΤ ΑΙΩΝΟΣ

Σᾶς παραθέτομεν κατωτέρω ἀποσπάσματα ἑνὸς Ναξιακοῦ προικοσυμφώνου τοῦ 1533, γιὰ νὰ ἰδῆτε πῶς τὰ συνέτασσαν τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ προπάτορές μας ὅταν ἐπρόκειτο νὰ παντρέψουν τὰ παιδιά τους.

«Εἰς δόξαν Χριστοῦ ἀμήν. 1533, Ἀπριλίου 26 καὶ εἰς τοποθέσιον Κυνηδάρου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κὺρ Γιώργη Μανῆ, ἔδεκεῖ κατὰ παρησίας ἐνέμπροθε ἐμοῦ τοῦ ὑπογράφοντος καὶ τῶν κάτω γεγραμμένων μαρτύρων, ἤλθασιν εἰσὲ σύβασιν καὶ λόγο εἰς συμφωνία, ἡ δύο μερίδες, Κὺρ Γεώργης Μανῆς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ κερὰ Παπαδιὰ τοῦ μακαρίτου Παπᾶ Ἰωάννου Σπανοῦ.

Ἔσωτας καὶ νὰ ἔχῃ ὁ Κὺρ Γεώργης Μανῆς καὶ ἡ κερὰ Παπαδιὰ ὀνόματι Γεώργιον ζητεῖ ὁ αὐτὸς Γεώργης τὴν αὐτὴν Εἰρήνην διὰ γυναῖκα του νόμιμο καὶ εὐλογιτική, ὡς ὁρίζει ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, οὔτε δυναστικά, οὔτε πρόφασις, ἀλλὰ μετὰ βουλῆς καὶ ἀγάπης καὶ διακρίτου γνώμης.

Ἀρχή : Τάξει ὁ Γεώργης Μανῆς καὶ ἡ συμβία του ἡ Μαργαρίτα τῆς θυγατέρας της Εἰρήνης τὴν εὐκὴ τοῦΧριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ τὴν ἐδικὴ της καὶ εἰς ὄνομα καὶ χάρι πουρκὸς (προικὸς) πρῶτον μὲν τὴν κατοικία ὅπου καθούμασθε ἀπὸ τὴν σήμερο ἐδική της. Ἀκόμη τὸ ἀπένλι (ἀμπέλι) εἰς Φραγκούλους νὰ περνοδιαβαίνῃ ἡ Εἰρήνη κ.τ.λ. κ.τ λ.»

«Ἀρχὴ καὶ τοῦ προικοσυμφώνου τοῦ ἄνδρος : Δίδει ἡ κερὰ Παπαδιὰ τοῦ παιδιοῦ της Γεώργη τὴν εὐκὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας καὶ τὴν ἐδική της, καὶ εἰς ὄνομα χάρι πουρκὸς (προικὸς) πρῶτο μὲ τὰ σπίτια τὰ ἅπανω τὸ δύο ἐδικά του ἀπὸ τὴ σήμερο· τὸ ἀπένλι (ἀμπέλι) εἰς τὸ γεροντάμπελο νὰ τρώῃ ἡ μάνα του τὸ μισὸ ὡς τὴ ζωή της καὶ ἀποθανόντας τῆς ἐδικό του. Τὸ ἀπένλι τῆς Ψαθακίνας ἀπὸ τὴ σήμερο ἐδικό του, ἀκόμη τὴν κοπριὰ τοῦ Μαγκλαβέρα ἀπὸ τὴ σήμερο ἐδικό του, μόνον ἀπὸ τὶς ἀχλάδες ἀπὸ τὸ νάρι (;)... νὰ τρώῃ τὰ μισὰ ὡς τὴ ζωή μου καὶ ἀποθανόντας μου ἐδικά του. Ἀκόμη τὶς κρεββατίνες νὰ τὶς ἔχωμε μαζὺ πάντοτε κ.τ.λ. κ.τ.λ...»

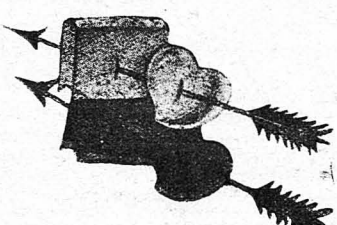

Τὸ προικοσύμφωνον αὐτὸφυλάσσεται εἰς τὸ Ἐθνολογικόν μας Μουσεῖον μὲ ἄλλα παλαιὰ ἔγγραφα. Δείχνει δὲ τὴν ἁπλοϊκότητα καὶ τὴν εὐλάβειαν τῶν πατέρων μας, ποὺ δὲν ὑπάρχει ἀλλοίμονον, σήμερα!